

onder invloed van enzymen en microörganismen, organische stoffen worden afgebroken en de ontledingsproducten worden opgenomen.

Zooals reeds eerder is opgemerkt, worden de insecten en andere dieren aangelokt door de opvallende vorm en de kleur der bekens en door de stank, welke zij kunnen verspreiden. Bovendien wordt door klieren aan den binnenwand der bekens een zoete stof afgescheiden, welke de bezoekers naar het inwendige der bekens lokt. Eenmaal binnen de bekens terecht gekomen, wordt de mogelijkheid tot ontsnappen zeer gering, doordat de kraagrand aan de binnenzijde van de bekerholte eindigt in scherpe, stugge, schuin afstaande haren, terwijl het binnenste kraaggedeelte, de haren en de geheele binnenwand der bekens met een glad waslaagje zijn bedekt. Vooral mieren vinden er vaak een ontijdigen dood. Meermalen zag de tweede schrijver te Buitenzorg bekens, welke meer dan 500 doode individuen telden. Deze bevinden zich steeds op den bodem der bekens, op de chitineuze bestanddeelen na, nagenoeg geheel gemacereerd en verspreiden een afschuwelijken stank. Van de zachtere insecten, zooals Phoriden, vindt men in den regel alleen de vleugelresten terug.

Behalve deze lokmiddelen, welke, voor zoover bekend, bij alle Nepenthaceae voorkomen, hebben sommige soorten speciale inrichtingen om de vestiging van insecten in de nabijheid der bekens te bevorderen. In dit verband moge worden gewezen op de reeds besproken holle bekerstelen van *N. bicalcarata*, welke blijkbaar gaarne door mieren worden bewoond. Evenzoo werd opgemerkt, dat mieren bij voorkeur nestelen in leege, verschrompelde bekens van *N. mirabilis* en *N. gracilis*. Uit welke beweegredenen deze mieren juist in de omgeving van de voor hen zoo noodlottige bekens hun domicilie zoeken, is niet bekend.

Buitenzorg, Febr. 1934.

Ir. J. P. SCHUITEMAKER.
Dr C. J. H. FRANSSEN.

(Wordt vervolgd.)

Fig. 4. *Nepenthes Rafflesiana* JACK.

BIJ HET NEST VAN STERNA ALBIFRONS SINENSIS

Eenigen tijd geleden bij een bezoek aan Java's Noorderstrand gelukte het ons eieren te vinden van *Sterna albifrons sinensis*, die volgens de lijst in 1929 door de heeren BARTELS en STRESEMANN gepubliceerd (Systematische Übersicht der bisher von Java nachgewiesenen Vögel) hier nog niet broedend was waargenomen.

Oude herinneringen aan de vogeltent te midden der Hollandsche duinen of op het Hollandsche strand werden weer levendig en het verlangen de oude vogels bij het nest te fotografeeren deed ons besluiten te trachten dit te bereiken.

Fig. 1. *Sterna albifrons sinensis*. Het voeren van het jong.

[Foto v. d. schr.]

Zoo kwam het, dat na terugkeer thuis heel gauw een vogeltentje in elkaar werd gezet en wij op een goeden dag „gepakt en gezakt” op weg togen. Het was reeds tamelijk laat op den dag, toen wij op de plaats aankwamen, waar het nestje moest liggen, dat wij na eenig zoeken dan ook inderdaad terugvonden, gelukkig niet verstoord of vertrap.

Hel wit blonk het zand op in de zengende zonnestralen en het leek nu niet bepaald bar aantrekkelijk in deze volstrekt schaduwlloze, zondorgloeiende vlakke in een groenlinnen tentje te kruipen; het moest er echter toch van komen

en met een: „niet zoo somber, alles komt terecht” als antwoord op wat pessimistische opmerkingen van mijn begeleider, ging ik onder zeil.

Ik zal niet trachten te beschrijven hoe heet het daar was, daar dit elke beschrijving tart; na ongeveer een kwartier had ik geen droge draad meer aan het lichaam en viel er elke twee seconden een druppel vocht van mijn kin in het droge zand onder mij; ik heb ongeveer vier uren in dat tentje doorgebracht. . . . , doch mocht dan ook het genoegen smaken foto's van de vogels te maken, waarvan ik er hierbij drie publiceër.

Nu is het wel mogelijk, dat ik wat meer tijd besteed heb dan noodig was geweest, b. v. bij het gebruik van een langen ontspanner aan het toestel of door deze electrisch te doen werken, maar in beide gevallen mist men dan het, uit biologisch oogpunt beschouwd, zoo interessante schouwspel de vogels vlak bij zich te zien, wat m. i. het lange wachten in een tentje wel waard is.

Ik heb daar ondanks de moordende hitte toch wel genoten. Reeds na betrekkelijk korten tijd kwam een der sterns in mijn onmiddellijke nabijheid, liep verschillende malen vlak om mijn tentje om alles aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen, waarbij speciaal de lens van de camera de opmerkzaamheid trok,

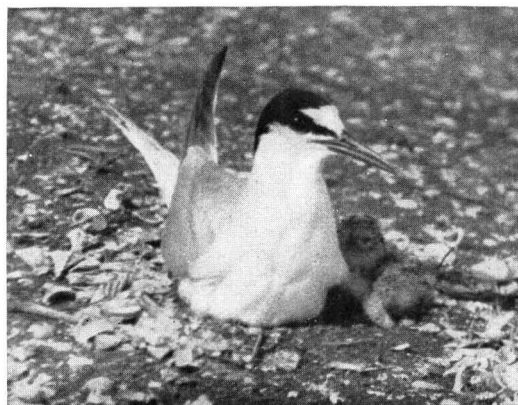

Fig. 2. *Sterna albifrons sinensis*. Het kuiken zoekt beschutting tegen de zonnehitte.

[Foto v. d. schr.]

en verdween dan plotseling weer in het luchtruim. Spoedig kwam zij weer terug en probeerde nu aan de bovenzijde van de tent de oplossing van het raadsel te vinden. Zij scheerde vlak over het linnen, raakte enkele malen met den snavel of de pootjes het doek aan en streek dan weer dicht bij het nest neer.

Tweemaal kwam het mannetje voedsel, bestaande uit kleine vischjes, brengen, die op behoorlijken afstand van de tent genuttigd werden. Samen bekeken zij dan vanuit de verte het wonderlijke ding, zoo plotseling vlak bij hun nestje verzezen, waarna het mannetje weer strandwaarts keerde op zoek naar nieuwe buit.

Het duurde nog geruimen tijd, voordat het wijfje den moed vond op de eitjes plaats te nemen. Toen dit gebeurde, wilde ik niet direct „afknippen”, daar ze dan zeker door het vallen van het sluitergordijn der reflex-camera schrikken zou en wellicht langen tijd zou wegblijven. Ik had nu volop tijd het mooie diertje van heel nabij te bekijken.

Het kleine kopje was voortdurend in beweging en waakzaam liet ze de kleine donkere oogjes langs de tent glijden, geen plekje onbespied latend. Soms stond ze even op, verschikte de eitjes wat met den snavel, om dan weer met korte kir-geluidjes op haar kostbaar bezit plaats te nemen, steeds met den kop naar het fototoestel gekeerd.

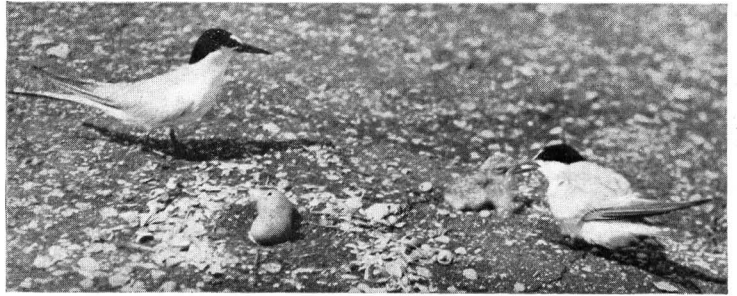

Fig. 3. *Sterna albifrons sinensis*. Het mannetje lokt het jong van het nest weg buiten bereik van de lens.

Toen ik daarna afdruckte, vloog zij toch, opgeschrikt door het vallen van den sluiter, op en keerde eerst na langen tijd weer terug. Later schrikte ze heelemaal niet meer en bleef rustig zitten; ik moest dan de halve tent afbreken, om weer in een nieuwe pose een kiek te kunnen maken.

Na lang wachten gelukte het mij ook het mannetje op de gevoelige plaat te krijgen, deze bleef natuurlijk eerst nog wat ver weg staan, maar toen zijn wederhelft opstond en de eitjes weer wat verlegde, kwam de verwaande echtgenoot toch gauw aanloopen om het mooie legsel met trots te aanschouwen.

Het was reeds middag toen ik de tent opbrak; het was mij toen alsof ik plotseling bovenop de Pangrango stond, zoo heerlijk frisch leek het mij hier buiten de tent.

Zoo eindigde deze eerste tocht met succes en is een en ander een aanmoediging verdere pogingen in het werk te stellen, wat meer van de zoo rijke Indische avifauna op de gevoelige plaat te brengen, te meer daar hieraan tot nu toe nog zoo heel weinig is gedaan.

Rest mij nog mede te deelen, dat drie dagen later het nestje leeg was; waarschijnlijk waren de eitjes weggehaald door ter vischvangst gaande Inlanders, die deze plaats vaak passeeren en reeds meer nesten, o.a. van *Caprimulgus affinis* en *Charadrius peroni*, uithaalden.